O:IRMANDIÑO

PERIODICO GALEGO

ORGANO DA IRMANDADE GALEGUISTA DO URUGUAY

Año I | Dirección y Administración: PIEDRAS, 411 | Montevideo, Xulio de 1935 | Núm. 5

VERDAS D-UN ARREDISTA

¡Irmáns! Rubamos o cume
desatrancando o camiño,
e botemos mán do lume
onde non chegue o fuciño!

¡Todo pra nosa Galiza,
fror de todal-as virtudes;
pra sedenta da xusticia,
ferida de escravitudes!

Namentras o sangue vibre
en beizos, corazón...
¡A espranza de ver-a libre
i-este berro: ¡Redenzón!

¡Xuremos!
"Dereito ou torto,
"sin máis alcuño ni-achego,
"doente ou sán, vivo ou morto,
"Galego... ¡Solo galego!"

Ramón Cabanillas.

DO PARTIDO GALEGUISTA A OS GALEGOS DO URUGUAY

Respondendo a noso requerimento, o irman Gómez Román, no seu nome y en representazón do Partido Galeguista, do cal e Segredario Xeral, envíonnos o agarimoso saúdo adicado a coteividade, que pubricamos máis abaixo.

Moito agradecemos a tan esforzado paladín da causa galega as suas patneotecas verbas, e o retribuirlle o seu cordial saúdo, facemoslle chegar d nosa íntimo desexo de que, isa espranza galega qu-é o devandito Partido Galeguista, sexa axiña, pra ben da terra, a anseada reaidade que dara a Galiza diadas de groria.

¡Adiante, irmans! ¡"A Nosa Terra e Nosa"!

O troque de Réxime na Hespaña crebou a costra da uniformidade que a monarquia formou para asentar os seus privilexios e poinderon xurdir as xestas inxentes das diversas nacionalidades que debaixo d-aquela parescian mortas.

Na nosa terra soou o berro de liberdade e a da sementeira dos nosos precursores xurdiu ergueita a frol do galeguismo pedindo plaza para intervir con plenó dereito na reconstrucción nazonal.

Ninguén mais que nós pode erguer esta bandeira e ao facelo tratamo de que chegue a todol-os currunchos da Terra e a todas partes onde haxa homes que sintan a dignidade de seren galegos a chamada para que se dispoñan a nos axudar mo esforzo que a Patria nos pide a todos.

Mais n-un afán necesario de efeitividade consideramos que unha laboura nosa, illada, sera estéril i-é por eso que a nosa aición ha de ser combinada coa de todolos españoles que sexan capaces de comprensión e sexan fondamente repubricáns. Felizmente a soleira d-esta colaboración está sentada e comenzada xa a construcción do frente das forzas que reconoscendo os nosos anceios fán declaración expresa de defendelos e axudalos en todo intre deica a súa total consecución.

Este frente está integrado por diversas forzas políticas que en Galicia actúan con pleno agarimo para o Partido Galeguista e para o que éste representa na vida política e social de Galicia. Tanto no que atingue a súa reconstrucción espritual de senso nacionalista como no que se refire a súa liberdade autonómica permitida e amparada pola Constitución da República.

Esta é en síntese a nosa ourentación no intre presente. Engadindo a elo que os grupos galeguistas non somentes son cada día mais sinón que mais ateigados de forte e patriótico entusiasmo que fai concebir a seguridade do trunfo.

Con un saúdo fondo e cordial en nome propio e do Partido Galeguista para vosté e para os irmáns que en terras lonxanas sinten o mesmo pensamento noso e laboura polo mes omidal de redención galega, ofrécese seu e da Causa.

M. GOMEZ ROMAN, Segredario Xeral.

★

Este Día de Galicia, para nós fermoso e ledo, se non pode demarcar na fermosura e na ledicia. En col das campias verdecentes e das nosas cibdades pasan as badeladas da festa. Pobóanse de xentes os vellos camiños das pelerinaxes e unha emoción galega rube do fondo da alma. Esa emoción que esperta a lembranza vivente dos mortos amados e das xeneracións que labouraron a Terra, traballaron a lingoa, confiaron unhas as outras a lampada acesa da galeguidade.

Hoxe cando no ámpido sagro de Cospostela resoan todal-as cantigas da montana e da beiramar, cando a historia e a paisaxe, as grandes arelanzas e as cousiñas humildes e cotiáns adequiren a categoría de belidos e parladoros símbolos, nosa festa debe ser de paz e de amor. Para todos. Incruso para os desleigados e para os indiferentes. Pois a nosa xenerosa legría de galegos ten dereito a pensar que ainda n-éles vive baixo a cinza da indifrencia un pouco de fogo do esprito.

Máis mañán a loita ha comenzar de novo, con máis pulo, sin folgo. ¿Qué sería de Galicia si os galeguistas non loitáramos?

Sería o que queren os nemigos a Galicia e ésa grea, amorfa, mol, indifrente, dixestiva e vexetativa dos vencidos. Sería un probe montón de provincias hespañolas con catro monifates ao frente d a comedia da vida oficial desenrolando unhas parcas esceas sobor do telón griseiro a terra escrava. Sería un refugallo da historia, unha paisaxe de ruiñas a vergoña do histrión o roncar do porco na palla ou a farsa no casinete vilego. Coido que éstas dúas derradeiras comparanzas pódense reducir a unha: a derradeira, para lle facer un pouco de honor aos porcos.

Namentras os galeguistas loiten haberá pol-o menos esperanza da Galicia. No Día da Terra noso primeiro deber ten de ser a grave determinación de loitar con máis forza. I-esa forza non ven aos galeguistas sinón do fondo do seu esprito, das esencias da alma galega.

Pois ela, en todo tempo vivente anque as veces semelle adormiñada, inspira as arelanzas galeguistas consecuentes con si mesmas por riba-das circunstancias dos tempos.

Si algunha vegada o Galeguismo poidera adequerir unha forma contraria ao ser de Galicia e a responsabilidade do seu futuro, esa sería apenas a tradución en galego de un partido central.

Cada Festa do Apóstol, cada Día da Galicia, ha ofercere a paz a todol-os galegos de boa vontade; ha de fortecer a laboura da redención do eido contra todo e contra todos. Co sentimento sereo da justicia e da verdade. Coa seguranza posta na nosa xeneración.

Terra Nosa.

R. Otero Pedrayo.

NO DIA DE GALICIA

Una vegada máis, o noso Día de festa maor, sorpréndenos en prena aitividad en prol de co ideal galeguista, guierro da nosa aitividá desintresada e patrióteca, chegue a atopar na concencia e no corazón de todol-os galegos do Uruguay a preocupación e quentura con que nosoutros, mozos cheos de saudade e boas intenciós, iniciamos e seguimos esta laboura de espallamento das nosas cousas, brindádoolle a Terra Nai o que temos de máis valor: o noso esprito e as horas de libertá de que dispoñemos na loita pol-o conquerimento do alimento cotidián.

I ese pequeno esforzo que adicamos a causa galega, antorcha que alumiña o noso camiño, percisa o estímulo e axuda de todol-os irmáns galegos que, como nosoutros e os meirantes homes que traballan en Galicia, sintan, nesta hora de reivindicaciós que vivimos, a necesidade de c'a terra da qual son nados, deixe de sere unha filla esmirriada e maltradda pol-s suas irmáns ibéricas, pra convertirse na moza garrida e chea de belleza con ca sua situación topográfica a dotóu, i-os homes ca gobernan desde Madrí, lle negan. Ei a obriga de todol-os galegos que se teñan por "bós e xenerosos".

Ei a nosa laboura chea moitas veces de sagreficios, que no teu Día, Terra Nai, ofrendámoscha dende estas terras d'América, berrando con toda a nosa forza ::Os tempos son chegados".

O PASAR

Temos de facer algunhas acraraciós sobor da noso ideal galeguista a quenes, colocados nun plano de internacionalistas de esquerda, ven no nosa laboura patreóteca unha liña de conducta máis ou menos separatista, e a critican sin estudiala e, o que máis tristeiro, sin comprendela.

Non somos separatistas. Somos galegos. Somos humáns e, por selo, acougamos que Galicia percisa gozar ampriamente do belo contido espritual e materiae d'esa máxica verba. E, pra que elo sexa un feito real, mester e ca nosa Terra conquira a libertade de traballar, administrarse e pensare por seu e non por quenes non-a entenden. Nese senso e que desenrolamos a mosa laboura, pensando que Galicia forma parte do concerto de nacionalidades mundiaes e que irmán de todol-os pobos do mundo. Non unha irmán cativa como a ven os ollos internacionalistas dos que nos critican sin pensare en Bélxica, Suiza, Holanda e outras tantas naciós que, si son pequenas en territorio e habitantes son, non embargantes, moi grandes e fortes na sua potencialidá de povos ceibes que viven polos seu medio, sin percisare que os seus fillos teñan de emigrare a outras terras en percura de gañar o pan pra alimentarse, como nos pasa os galegos pol-a razón simpre da trabazón cô desenrolo das nosas aitividades industriales e comerciales, se lle pon dende Madrí.

Argumentaran os internacionalista ca culpa e do pobo galego que non recrama o que e séu. Nós, decimoslle que nón. A culpa e da orgaización do Estado Hespañol que ten espallado en Galicia moitos centos d'homes que, por vivir as costas d'esa orgaización, importalles rén dos surfimentos materiaes dos que labran as terran e os espirituaes dos que, pol-a culpa do sistema de goberno, temos de buscare na emigración o noso sustento, o que non sucedería si a Galicia se lle dase ampria libertá pra adeministrase por sí. Pensen os internacionalistas que cos cartos que temos que enviar a Madrí ano tras ano, pra manter e soster ise carc sistema de goberno, invertidos nas necesidades que dende fai moitisimos anos recrama Galicia, tería hoxe a nosa terra unha industria e comercio florecente, que non tén aitalmente, a pesare de pagar por elo. E o ben estar e engrandecemento d'un pobo está, percisamente, basado nesas aitividás. Vaia iste botón pra mostra: hai mais de trinta anos que está proiéitado o ferrocarril central galego e, hastra d'agora, non está feito. Si Galicia houbera tido esa libertade adeiministrativa de que falamos, seguros estamos que fai moito tempo que xa estaría feito o dito ferrocarril. E, d'estas cousas, háinas a montós.

Xa ven os nosos amigos internacionalistas que non pensamos ca cativez mental dos patrioteiros que somentes reparan na sua persoa, sin preocuparse da felicidá dos seus irmáns de raza. Nosoutros queremos o máisimun pra tod-os galegos, coas mismas arelas c'o desexamos pra todol-os habitantes do mundo. Entendemos que todo ser humán ten dereito a vivir drento da maor comodidá e igoal, ausolutamente igoal, cas crases que hoxe gozan d'ese previlexio, pol-o sua condizón de homes que viven explotando o traballo e o sudor dos máis.

Ei queda acrarado o noso pensamento de habitantes do mundo e cidadans galegos. Respeuto o idioma, outra cantinela dos internacionalistas, falaremos no próisimo número. A tiranía do espacio obriganos a termiñar acó este intresante tema.

Laboura desenrolada pol'o Consello Executivo da Irmandade Galeguista

O nacer a ideia da fundación da Irmandade, publicouse un mañifesto, eispricando a finalidade que se perseguia e facendo un chamado a todol-os galegos as nosas fias, o que se repartiu i espallouse pol-a radio.

Co motivo da morte lo esgrevio galego doctor Salvador Cabeza de León, mandouse un telegrama de pésame o Seminario de Estudos Galegos, do que era fondador e presidente.

Un dos pirmeiros trabalos a que se abocou o Consello Provisorio, foi o estudo e confeución d'uns estatutos, e unha vegada feitos fixose un chamado a sambreia xeral, na que foron discutidos e apoboados, elixindo dempois a mesma asambreia, o Consello Executivo pol'o término d'un ano.

Desexando intensificar o conocemento da nosa patria, solicitáronse o Patronato N. de Turismo en Galiza afiches, cartés e folletos de porpaganda. O Patronato da Cruña remiteu unha cantidade de folletos d'isa cibdade, que foron destribuidos.

Pra festexar o Día de Galiza do ano 1934 orgaizouse unha hora na radio Internacional na que os menbros do Consello Executivo dirixiron a verba os radio-escoitas, e a señora María Dopico de Vázquez Anido executóu un programa de música galega.

Seguidamente orgaizóuse o pirmeiro xantar de confraternidade galega, o que asistiron 250 persoas e representación de todal-as sociedades galegas exornaes da capital. Mandaron telegramas de adeusión, a Orgaización N. R. Galega. Sociedade N. Pondal de Bos Aires e o peisano Sr. F. Ron, de Melo.

Visto que eiqui no Uruguay non se atopaban a venda libros galegos, e desexando este Consello a maor difusión posibel dos nosos vaores culturaes i-o mesmo tempo a costumar os nosos peisanos a lér libros galegos, solicitáronse a Editorial Nos, de Sant-Iago, exemprares de todo o editado, os que foron postos a venda con moto éisito tendo en conta o pouco conoscemento que da nosa produción literaria se tiña.

Foi preocpación da "Irmanduade", manterse en contaito espritual con todalas sociedades galegas d'Am-rica que loitan pol'a libertade da NOSA TERRA.

A medida dos nosos recurros, editouse o periódico soceal O IRMANDINO o que foi distribuido nesta cibdade e mandado a Arxentina, Cuba e Galiza.

Con motivo da data da morte do pirmeiro martir das libertades galegas, Pardo de Cela, orgaizouse unha velada, a que resultou un verdadeiro éisito, e pol-a que iste Consello recibeu moitas felicitaciós.

A iniciativa da "Irmandade", e respondendo a un chamado feito dende Galiza, orgaizouse un comité de sociedades galegas pra xuntar fondos pro moimento a erguerse o inmorrente bardo D. Edoardo Pondal co motivo do centenario do seu nascimento, en Ponteceso (Cruña).

Por xestiós feitas ant-o Intendente de Montevideo, consigueuse que se lle dese a unha rúa d'ista cibdade, o nome de Eduardo Pondal, como homaxe o noso mais outo cantor, no centenario do seu nascimento. Homaxe iste, que foi moi ben recibido pol-os galegos do mundo enteiro, e obriga a unha deuda de gratitude co'as autoridades d'este pasí que tan ben souperon interpretar o noso pedido.

Pra festexar o Día de Galiza d'isté ano, reaizáronse dous aitos pubricos, os que costituiron dos éisitos pra causa galeguista. Pirmeiro reaizóuse unha velada artístico-literaria no salón do Centro Galego, consistente n-unha conferenza a cárrego do destacado galeguista irman Rodolfo Prada, quen recibeu moitas felicitaciós, pol-o outo valor literario da sua conferenza, e cuio texto o Consello Executivo, mandou improntar nun folleto pra sere espallada. Tamen tiveron destacada aituación difrentes paisanos que prestaron a sua axuda en números de canto e recitados. O día siguente foi feito un xantar o que asistiron representación de todal'as sociedades galegas e unha concurrencia de mais de 200 persoas.

Eiqui queda esposto en poucas liñas, o mais destacado da modesta laboura galeguista reaizada pol-o Consello Executivo n'iste pirmeiro ano da fondación da "Irmandade Galeguista do Uruguay".

OPORTO "DOM LUIZ"

VINO OPORTO LEGITIMO

Importadores: Valentín Martínez & Cía.

MISIONES N.º 1373

U. T. E. 8-20 66

Libros Galegos a venda na Irmandade Galeguista

NOVELAS

R. Otero Pedrayo:
Os Señores da Terra ..... $ 0.85
O Estudante ..... " 0.85
A Maorazga ..... " 0.70
Arredor de sí ..... " 0.70
A Romeiria de Xelmirez ..... " 2.40
Fira Vernero ..... " 0.85

Castelao:
Os Dous de Sempre ..... " 2.40

G. López Abente:
Vaosilveiro ..... " 0.85

Aurelio Ribalta:
O Derradeiero Amore ..... " 0.70

Xosé Lesta Meis:
Abellas de Ouro 1.40

POESIA

M. Leiras Pulpeiro:
Obras completas 1.05

Manoel Antonio
De Catro a Catro ..... " 0.50

Lois Amado Carballo:
O Galo ..... " 1.00

G. López Abente:
Nemancos ..... " 0.85

R. Blanco Torres:
Orballo da Media Noite ..... " 0.70

Xesús San Luis Romero:
A volta do Bergantiñan ..... " 0.20

Euxenio Montes:
Versos a Tres Cás o Neto ..... " 1.05

R. Carballo Calero:
O silenzo Axionllado ..... " 1.05
Vidros ..... " 0.70

Augusto M. Casas:
O Vento Segrel ..... " 0.85

Alvaro Cunqueiro:
Mar a o Norde ..... " 0.85

M. Luis Acuña:
Firgoas ..... " 1.05

Delgado Surriarán:
Bebedeira ..... " 0.70

TEATRO

Vicente Risco:
O Bufon d'el Rei 0.30

A. Villar Ponte:
Tríptico teatral ..... " 1.05
Os Evanxeos da Risa Absoluta ..... " 1.70
Maira Rosa ..... " 0.40

Alvaro de las Casas:
A Morte de Lord Staüler ..... " 0.40
Pancho de Rábade ..... " 0.30
Tres Conversas ..... " 0.35
Matria ..... " 0.35
Nouturnia de medo e de amorte ..... " 0.85

Rafael Dieste:
A fiestra Valdeira ..... " 0.85

R. Otero Pedrayo:
A Lagarada ..... " 0.30

Armando Cotarelo:
Beira Mar ..... " 0.50
Mourenza ..... " 0.30

DE VIAXE

Vicente Risco:
Mitteleuropa ..... " 2.00
Pelerinaxe ..... " 1.70

VARIA

50 Homes por dez reas ..... " 0.85
Courses ..... " 1.70
Retrincos ..... " 0.85

Ricardo Carballal:
De Min pra Vos ..... " 0.35

Camilo Díaz:
Conto de Guera ..... " 0.70

Ken Keirades:
Contiños da Terra ..... " 1.05

A Cotarelo Valledor:
Cancioeiro da Aguila ..... " 0.85

R. Otero Pedrayo:
Contos do amiño e da Rua ..... " 0.70

R. Blanco Torres:
De Esto y de lo Otro ..... " 1.40
Romanticismo, Saudade, Sentimento da Raza e da Terra en Pastor Díaz, Rosalía de Castro e Pondal. (Discurso de Ingreso na Academia Galega de Ramón Otero Pedrayo, coa contesta do Académico Vicente Risco) ..... $ 0.85

O día de Galiza, foi diñamente celebrado pol-a Irmandade Galeguista

Unha velada artístico literaria, e un gran xantar de confraternidade Galega

O dia 20 de Xulio, no salón e aitos do Centro Galego, cedido xentilmente pol-a Comisión Directiva d'isa entidade, reaizouse a velada artística-literaria orgaizada pol-a "Irmanade Galeguista, pra conmemorar a nosa festa mor: o Día de Galiza.

Diu comenzo o aito co Hino Galego, executado pol-a orquesta, o que foi escoitado de pé pol-a concurrenza, e o final, unha salva d'aprausos afogóu as derradeiras notas da nosa canzón patria. . . . .

Logo, o Segredario de Porpaganda irman M. Meilán, fixo en poucas pro sentidas verbas, a presentación do conferencista Sr. Rodolfo Prada, agradecendo o seu desintresado concurso prestado o locimento d'iste aito, o mesmo que a Orgaización N. R. Galega de Bos Aires, da que e vicepresidente.

Aito seguido, ocupo a triu-a o señor, Rodolfo Prada, e dempois de agradecer as verbas do irman Meilán, entróu de cheo no estudo a fondo dos probremas "En col da nosa Galiza"—tidou da conferenza—co que demostrou ter un amprio conocemento, e-cuio estrato omitimos, por haberse resolto editalo, atendendo moitos pedidos feitos n'ese senso. Si o Sr. Rodolfo Prada non fora d'abondo conocido nas fias do galeguismo, esa mañifica peza de outo contido literario, era d'abondo meritoria, pra consagralo como un dos que millor conocen os probremas da nosa terra.

A numerosa concurrencia que enchia o salón, premióu con repetidas ovaciós a disertación do señor R. Prada.

A parte artística.—Tamen foi brilante a parte artística do aito. O barítono Sr. Pedro Eiroa, cantóu "Negra Sombra" e "O Consolo", con isa vos, e'ese gusto, qui-l pon pra todo o que sexa galego, vendose a insistentes pedidos, na obriga de repetir varias canzós do seu repertorio.

A xentil señorita Matilde Mayan, recitou manificamente "A Castañeira de Santiago" e "As Cartas" de Curros Enríquez; os que tiveron unha interprete maxistral, como eisi o entendéu o púbrico que a ovacinóu longamente.

O tenor galego Sr. R. López Porto, cantóu con vos melodiosa "Un Adiós a Mariquiña" e "As lixeiras anduriñas". Debemos destacar que o Sr. López Porto, foi ista a pirmeira vegada que se presentóu ant'o púbrico do Uruguay. A pesare de non alcontrarse moi ben de saúde, deixou unha escelente impresión das suas dotes vocaes.

Domingo Pérez Mázquez, o aitor compatriota, recitóu "Meu Carriño" de Cabanillas, cuios acentos rebeldes puxo ben de mañifesto Pérez Márquez foi ovacionado, moi merecidamente.

Outro que non podía faltar, e o irman Camilo Bóveda Amor, quen cantou "Tangaraños" moi ben. No monólogo "Os Catro Tuneles", foi moi festexado pol-a concurrenza.

Cerróu o aito a señorita Mayán, recitando os versos da nosa diviña Rosalía, "Adios ríos, Adios fontes", ditos con tal emoción, que mais d'uns ollos encheronse de vágoas, cóm'os da señorita Mayán.

Debemos tamén destacar, que ista poetisa galega, anque ampriamente conocida no ambente inteleitual d'iste pais, e a pirmeira vegada que se presenta n'un festival galego, debendoselle a nosa "Irmandade", o que haxa empezado a sentire inquedanzas galeguistas.

Merece párrafo aparte, a señora María Dopico de Vázquez Anido, pol-o seu valioso concurso prestado n'ista festa o acompañar, o piano, os cantantes que tomaron parte na mesma. E ben conocido por todos o entusiasmo que pon Dóña María—como agarimosamente lle chamamos—cando de honrar a Galiza se trata.

O Xantar.—O domingo 21 de Xulio, a 13 horas, no amprio salón do Parque Hotel, tendemol-o noso brancal de festa arredor do que tomaron asento non menos de 200 persoas, mulleres e homes. Na cabeceira da mesa, sentóuse o Sr. Rodolfo Prada, como invitado de honor, tendo a sua dreita, a poetisa galega señorita Matilde Mayán, e a esquerda, a señorita Lola Insúa, e señoritas: San Isidro, Insúa, Crestar, Faraldo e o Consello da "Irmandade" en preno.

Denantes d'escomenzar o xantar, cantóu-o Hino Galego o baritono Sr. Eiroa, acompañado pol-a orquesta. Foi escoitado de pé pol-os comensaes, e saudado c'unha sostida salva de aprausos.

O termiñar o xantar, o Segretario Xeral irman Leiras, pronunciou unhas verbas ofertando no altar da Patria Galega iste noso homaxe. Dempois, o Sr. Prada, ca sua verba alcendida, puxo unha nota d'emoción c'unha imaxen da nosa Galiza inesquecibel.

Tamen tiveron verbas de fondo galeguismo e amor a Terra, os siñores: M. Sánchez, San Román, A. Calvo e Crestar, os que foron moi apraudidos.

Foron dous aitos cheos de emoción e de galeguidade, cuio recordo perdurará por motio tempo na mamoria dos que concurriron a iles.

Como pensa al muller galega

Día de Galicia

Vintecinco de Xulio, Día de Santiago, día de recordos grandes para a nosa Terra. Hoxe toda Galicia ferve de xúbilo ante a fermosa festa do Santo Patrón, en todol-os peitos resoa a ledicia das meigas e doces cantigas dos nosos pais, a natureza vístese coas millores galas para festexar o Día Grande, nos beizos dos bós galegos bailan, o sentir a dozura da nosa gaita, as surrisas máis feiticeiras.

N-este día todos nós debemos botar unha ollada as nosas concencias e ver si como galegos cumprimos coa obriga que temos pra unha nai tan garimosa doce, como é Galicia.

Eu coido que temos moito que chorar ao ver como deixamos que os nemigos d-ela, entre eles moitos fillos, a aldraxen, a pisoteen e vaian apretando cada vez más ao redor da súa gorxa as cadeas con que a queren afogar.

Si todol-os galegos quixeran decatarse da situación angustiosa en quese a topa Galicia, hoxe, no Día Grande como un soio home xurarían loitar por ela con toal-as forzas deica rachar esas cadeas, e que d-esa loita xurda unha Galicia libre de aldraxes e da cal serán respetados todol-os seus dereitos.

Deus queira que chegue pronto o Día Grande, outro Vintecinco de Xulio en que todos en pé poidamos cantar co poeta: "A nosa terra e nosa. ¡Viva Galicia ceibe!"

Mercedes do Campo.

Ourense, Xulio 1935.

Os xornaes uruguaios na nosa festa patrea

Iste ano, ademáis das festas orgaizadas pol-a "Irmandade", foi moi ben recibido por todo-los galegos d'iste pais, a lembranza agarimosa que tiveron pra nosa terra os xornaes d'ista cibdade "El Debate" i "El Pueblo". O primeiro pubricóu un supremento cistraordinario, no que colaboraron os mais destacados galeguistas d'ambas veiras do Prata, e un escolleito material gráfico. O segundo, tidicóu varias páxinas a refrexar a laboura da coleitividade galega eisi como tamén, varios artigos de destacados esquirtores galegos.

O IRMANDINO retribuie o agarimoso saúdo que nos adicaron, e agradece tan sinxelo recordo a nosa terra galega.

A Festa Galega en Bos Aires

Con diversos aitos fui celebrada a festa de Galiza en Bos Aires. O Centro Galego, "Coro Ultreya" e Casa de Galicia, fixeron en varios teatros da veciña cibdade, festexos de homaxe a Galiza que estiveron moi concurridos.

A Orgaización N. R. Galega, festexóu a devandita data c'unha velada cultural e artística, pondo unha nota eisencealmente galega na galeguísima cibdade que é Bos Aires.

Falaron o irmán Liño Pérez, presidente da nomeada entidade; Xosé M. González, Xosé R. de Vicente, e a esquirtora e "charlista" galega, senorita María Teresa Casanova. A recitadora arxentina Gladys E. Forte recitóu poesías de Rosalía e Cabanillas. O coro "Ultreya" a e "Polifónica Galega" fixeron escoitar difrentes canzós da nosa terra.

Tanto os oraores como as agrupaciós artísticas, foron moi aprauidas pol-o seleuto púbrico que enchia o Salón da "Casa de Galicia", donde se realizóu dito aito.

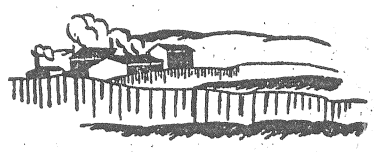

Ribazo de Morazón
De penedos medoñentos
De triste recordazón.

onde a ardentía do mar
Nas noites de triste inverno
Non se cansa de bruar.

Daime o voso fero son
Para espertar os galegos
Que ainda teñen corazón.

M. LUGRIS FREIRE.

Galegos: Mercade libros esquirtos no noso idioma

Oriflama no día da Patria

Co amor a Galicia doéndonos no peito; coa carraxe patriótica ao recordo de tantos aldraxes, de tantas inxusticias coma foron alcatifando a nosa pelegrinaxe; coa lembranza da experencia tristeira e a ledicia da fé inmorreidora, así imos os galeguistas pol-a ría emocional dunha Patria que perdera a súa gracia, a súa Historia, o seu latexo, a súa legría, a súa arte e a súa fartura, porque unha concéición imperialista da Soberanía estatal quixo rubr pol-a nosa persoalidade diferenciada,, coma quixo despreciar a espléndida, rica e armónica variedade ibérica. Imos co evanxeo da Terra nos beizos e a ledicia dun cantar de rexurdimento nas almas. Cara adiante. O porvir. Non importa que os croyos do lameiro nos margoen os pés, ni que os cans nos oubeen, dende os silvados de todol-os camiños. Unha lus, que vai outa, coma a estrela que alumeou os Reises da lenda ourental, é o noso guieiro. Unha vos, moi adentro, nos berra "¡adiante!" Despois, cando revolten os ancs e os cabelos se xien de branco, si sobrevivimos a nosa obra, ollaremos como os centos de rapaces—xa homes—que hoxe nos siguen, serán milleiros, serán millóns. Galicia terá xa esto bien seo camiño. I-entón nós,a carón dos nosos fillos, a veira dos nosos netos, poderemos morrer tranquilos. Porque teremos ganada a groria de que sexa, ao fin, nosa a Terra en que apodrezan, sadisfeitos de dobrarse na cova, úns corpos que xa non valían para a loita. . .

X. Alvarez Gallego.

A Autonomía, Camiño de Redención

¡Outro Día de Galicia! E a mesma angueira de sempre: a do conquerimento da autonomía para nos poñer no camiño da redención.

A autonomía é o medio para un fin. E o fin... confina c'o infinito com'o mar co ceo. Tódal-as posibilidades de superación buligan no seu colo.

Alestora é incomprensibel que haxa un só galego con folgos propios para o discurso que calesquer que señan as ideias que propofese deixe d'arelar a autonomía da súa terra.

Galicia sin autonomía non será endexamáis un gran pobo; Galicia, autónoma, de contado poñeríase en camiño do ser.

¿Por qué? Porque d'aquela cantos problemas básicos nos afectan emprincipirían por estudarse por todos e por preocupar a todos, porque a todos interesaría de maneira directa que ó sesolucionaren, solucionaránse d'un xeito ou d'outro. A concencia estricta da vida en comunanza, rexida por gobernantes nosos cinguidos a unha responsabilidade case que familiar e palpabel, criaría a forza un senso político, un ar cibdadán, ata nos máis serodios conterráneos. Os partidos políticos galegos por iso collerían, barudeza e densidade popular. E somentes de tal xeito a noxa pequena poboación urbana e a nosa grande poboación rural—campesina e marineira—vencellaríanse n'ún anceio común. Asin adequerida a conceición de unidade xeográfica, histórica, económica, cultural, política e administrativa, sin a que Galicia nunca deixará de ser unha triste colonia con habitantes, o demáis—o de nos trocáremos axiña n'un país con cibdadáns e n'un pobo co'a i-alma propia inflada pol-as arelas progresivas com'a vela d'un navío, viría por engadega, forzosa e fatalmente.

Haí quen dí que os galegos d'aquela—porque hoxe non'os entendemos—tampouco nos entenderíamos; e que o caciquismo aumentaría. Pero, ¿o caciquismo actual pode ter superación? ¿Pode chegar a máis? Qué cousa hai entre nós que non sexa tributaria dos caciques? ¿E qué esperanza vedes de que o caciquismo acabe mentras alente o rexime centralizador actual? Este réxime é o que o fomenta. ¿Non abonda para o comprobáredes saber que todol-os nosos caciques son nemigos da autonomía e propensos a esgrimiren o argumento paradóxicamente curioso, de que con aquel réximen o caciquismo aumentaría? Pois se iso crén ¿cómo non son autonomistas ferventes? Non coidamos que ó raposo que gosta de chuchar galiñas se ll'ocurrise nunca desexar a morte deto dal-as galiñas para que o número de raposos disminuira "ipso facto". Ben saben eles que mentras a cabeza do poder áchase lonxe do seu campo d'aición poderán facer canto lles pete sin medo a responsabilidades, o mesmo que os gobernantes. Ben saben tamén que ourentado o poder ó pobo, radicándose en Galicia, trocaríanse eles de sópeto en brancos direitos e responsabeis. Entón os males de Galicía non poderían esfumárense n'unha lonxanía confusa de impunismo, coma hoxe socede. Hoxe vótase, un supoñer, unha lei en Madrí perxudicial para Galicia e os caciques con diciren que se laian d'ela e ata que traballaron para impedila fican en xeito céseque de víctimas. Os diputados cuneiros e de doada sustitución en caso necesario carregarán coa culpa, que axiñan se esquence. Pero que a cabeza do Poder estea antre nós; e que os seus integradores se poidan persoalizaren concretamente sempre, e d'aquela reaición do pobo, de todal-as crases populares, según se lle goberne ben ou mal, será súpeta. Entón viría instintamente a escolma dos millores; dos máis competentes e dos máis honrados. Entón a política de realidades criaría unha política europea. ¿Quén non se decata de esto?

Poi paréceme imposibel que haxa un só galego que ature no discurso nemigo da autonomía. Porque a autonomía, por outra banda, é xeito seguro de creación. E todo espríto requintado arela crear posto que únicamente teñen algo de deuses os que desexan crearen.

Antón Villar Ponte.

NOTAS NACIONALISTAS

Ollada esquemática sobor a Galicia Nova

Pra "O Irmandiño"

Non queremos divagar no silencio e na soedade. Pómonos de peitos no cadro da fiestra. Esténdese diante de nós un vasto panorama que rexurde e agroma verdes inéditos. Ollamos pra Galicia, pra unha Galicia nova e lanzal que se busca a sí mesma. Hai orografía, vexetación, economía, agricultura e paisaxe que marcan unha peculiaridade asentada no marco dunha rexión xeográfica. Galicia ofrécenos cô ela clara e definida a sua nacionalidade. Podémola abrir, coma unha novela de Ramuz, por unha páxina calqueira. Igual dá. A gracia paisaxística, a diferencial condición xeográfica vai trazando—tiza nerviosa—o xeito de ser dun pobo no encerado da nosa historia. Leva un foco de luz no peito que transcribe a frase de Scheler: "Somentes o que queira perderse por unha causa noble, sin medo ao que poida sucederlle; soio ise ganará o seu *eu* propio e xenuino, estraéndoo da misma diviñidade, da misma forza e pureza do bafo diviño.

O ímpetu creador da Patria galega dice nas fonduras montañosas e frente ao mar da costa brava, a esencia e a espontaneidade dunha civilización ecuménica que eiquí—niste Fisterre—rumorosamente se forxóu. E temos—debruzados nista fiestra de Galicia un pensamento prâ tradición. As aspiracións do noso clima ergen a testa na precura da alisiós boreás, namentras Castela gravita sobor do Sul, sobor das terras bárbaras do Prestexán, e Cataluña e Aragón sobor do mar Mediterráneo. Veñen os peleriños da Galia e da Lombardía coa cabaza no lombo e o bordón na mán. E a política de tres reises fai avantar a mán galega por derriba dos Pirineos. O Románico cristaiza sensacións que constituien un fito de alento conmovedor nas fibras da arte.

Non se pode concretar nun resume desfiado o que é continuidade recreativa na laboura de reconformación nacional. Pero cal é o fenómeno esquemático, normativo, trascendental de Galicia? E aquela unidade política, económica e cultural con senso universalista que marcóu a ténica da nosa caraiterística, personalidade. A independencia. A vida *a se* das patrias e das linguas. O fenómeno postmedieval que deliñóu o Renacimento e no que radica a salvación dos pequenos pobos e a unidade dinámica porvisista da nova Europa. O nacionalismo que é soerguemento espritual, historia e tradición. Pra gaxotte—ansia de rivalidade—é a contaminación dâ idea de Patria cô principio da democracia. Dô que resulta o dereito dos pobos a dispôr de sí mesmos. Por iso nista crisis, que non é decadencia, das pequenas nacións, Galicia vai dando os alertas.

A concencia da historia, da tradición, é o perfilda política e da cultura que andamos a burilar no pregón de bronce do noso Rexurdimento. Política? Sí. Pro primeiro as bases dunha cultura que se recrea nos nomes máis puros e prestixiados dista hora solemne de Galicia. Ao marxe dos procedimentos políticos circunstanciales, está a ialma inmorredoira da Terra. O senso racial. O esprito autóctono que vibra nos sulcos recen abertos e nas sementes pródigas que se visluman. Novela. Poesía. Arte. Teatro. Ensaio, atópanse—ledicias fondas—conformando o soerguemento da nosa vitalidade. O traballo alenta as suas reivindicacións señeiras que haberá que realizar. Camiño pra conquerirlo é a axuda ao esforzo cotián. Prestarllo desintresadamente. Por todol-os meios. Mais que de ningún outro xeito, mercando e propagando todol-os libros e obras galegas.

Francisco F. Del Riego.

Del libro "Poema en Catro Tempos"

TEMPORAL

☆

—MEIA máquina! Aproa para o vento!

Os cárdenos cabalos da surada
galgan no ceo gris.

—Izade esa bacia! Andan os demos soltos!

Os trallazos dos lóstregos fustigan
ás bestas da galerna.

—Atai a maquinilla o cabo da xareta!

Abrese o mar en turbillóns cinzosos
e renxen as coadernas cos planazos.

—Coarta sueste! Dádeme esa roda!

Os berros do patrón
afóganse na escuma alporizada.
As poutas dos curiscos
van cardando nas almas destemidas.
As borrallentas foulas atoladas
agárranse da man, adoecidas
i-en faminto remuíño
ronda sinistra bailan agoirentas.

...catro mares arreo,
estoupan na coberta pol-a proa
i-en braeante rolar fuxen co-a presa.

... ainda se ollaron brazos
que no cumio dos soutos galopantes
do borrallento mar,
aspaban un semáforo d'angustia.

Virxe do Carmen, Nai de mariñeiros!

☆

EDUARDO BLANCO AMOR

Homaxe a Curros Enríquez na Cruña

Coincidindo ca conmemoración da nosa grande Diada e patrocinado pol-a vella Irmandade da Fala da Cruña, celebróuse ante o monumento que náyuela cibdade perpetua a sua memoria, un gran homaxe de eisaltación o noso e groricso poeta civil Curros Enríquez.

En curtos discursos, siñificados galeguistas glosaron a obra poética de Curros. Os intresantes temas e oradores foron os que siñalamos asiña:

Introito, Plácido R. Castro.

Curros e a elixión, Antón Vilar Ponte.

Curros e a Mocedade, del Riego.

Curros e o caciquismo, Xosé Núñez Búa.

Curros e o corpo de Galicia, Alexandro Bóveda.

Curros e os labregos, Alfonso Castelao.

Curros e a Emigración, Ramón Suárez Picallo.

Curros e as vilas galegas, Víctor Casas.

Curros precursor, Alvarez Gallego.

A vida de Curros, Otero Pedrayo.

Técnica poética de Curros, Iglesia Alvariño.

Curros e a Fala, Lugris Freire.

Curros e a Cultura Galega do XIX, Sebastián González.

Curros e Galicia, Gómez Román.

Curros e o mar, Gonzalo López Abente.

Curros e a guerra civil, Carballo Calero.

O QUE DEBE SERE

Pra O IRMANDINO

A Galiza pra os galegos compreta e totalmente. Sen atenuacións e sen reservas. Limpa de toda mediatización allea, de todo infruxo eistrano, atal e como é ou como debe sere. Soberán e siñora de sí mesma. N-amistade fraterna e ate, si se quere, formando unha soia familia, un todo común pra determiñadas custións, coás demáis nazonaliades ibéricas.

Pro ausolutamente dona e siñora de sí mesma. prena i-efeutiva dispoñedora dos seus destinos en todo canto afeute de lonxe ou de perto â sua vida interna ao seu verdadeiro sere.

Isto, todo isto é o que soio pode se aceitare como indispensábel pra que a laboura viva da nazonalidade, hoxe coutada pol-a imposición e pol-a tiranía, poida donare aqueles óptimos, aqueles vizosos froitos que, de outro xeito se non poderían abrangueren e colleitaren. E decir, que pra que a Galiza sexa, e quen di a Galiza di outra calquera nacionalidade que no seu caso se atope, fáise absolutamente necesario o goce de unha libertade prena en col da que se non proieten somas de limitación nen obstáculos que impidan o espallamento natural ate onde queipa.

Todo o que non sexa o devandito conduce irremediabelmente ao fracaso, a insolubilidade do probrema. E a medida que o tempo pase, a solución se fará cada vegada mais grave. Hoxe por hoxe ainda poden virse a acougaren tranquíos os desleigados, os nados pra escravos, os "imbéciles i-oscuros" que soio teñen a preocupación da sua andorga. Pro compre que non confíen moito. Non hai tanto que soio eramos unhos poucos os que sentíamos a magoa da patria encadeada. Ao pouco xa había ducias que sentían a mesma magoa. Hoxe xa hai milleiros... mañan a terra enteira s-erguerá pra seguire a mesma sorte que seguiron todal-as patrias que se redimiron. I-entonces, ah! entonces, a Galiza ollará o seu día, o Día magno que xa non será anual como deica agora ven sendo, sinón que será continuo, por tere abranguido a patria o trunfo preno e a sua redenzón total.

Ramón Villar Ponte.

Viveiro, Xulio de 1935.

Verbas do momento

Que cada un pense o que queira. Para mín e para moitos, cecáis para osmá is, o día de hoxe é un día de anceios de liberdade de toda crás.

A coincidencia da data poido e ainda pode producir confusión n-algúns. Pero hoxe máis que nunca a festa de hoxe é unha festa galega, auténticamente galega. E con isto fica dito que para Galicia o seu día, a súa data e de arelas de reconstrución integral. Tal como éla é.

Para os máis, unha festa integramente civil. Para os que teñen preocupacións de outro orde será o que éles queiran. Mais ainda así os que ademáis de avencellala a outras cousas, de carácter espritual, snten a galegudade e vven ao día os anceios da Terra, a data de hoxe é unha diada patriótica.

Todol-os pobos do mundo teñen o seu día nacional no que os homes de todal-as ideas conviven e festexan a propia festa. Galicia sinalou o 25 de Julio. Podía ser outro día e ficaría igualmente consagrado. Pol-a nosa vontade, pol-a necesidade de consagrar a Terra un día no que os galegos adiquen a éla un día de haber sentimental.

A data está xa definitivamente consaerada. Ano trais ano aumenta a devoción popular pol-o día. O día de Galicia tén xa d'abondo popularidade para que poidamos decir que a este respeito Galicia acadou a categoría que teñen os pobos que no calendario internacional de festas patrióticas teñen a súa sinalada. Para sí e paro respeto dos demáis.

Este ano Galicia non goza da necesaria tranquilidade espritual e material para celebrar con ledicia o seu día. Pensan sobord-éla angurias poderosas de todo orde.

Falla de liberdade; fame no agro e no mar, as dúas fontes de riqueza galega; bochorno e inxusticia na gobernación dos seus intreses e das súas institucións democráticas; inquedanza espritual motivada por ideas, mais bén intreses, que aquí foron importados; desacougo de carácter político pol-a situación en que se atopa a política hespañola da que a nosa ainda é desgraciadamente tributaria engrad o desesperante.

Máis o día de hoxe tanto é de festa como de espranza. E si a festa non pode ter expansión lediciosa a espranza sí. Con ela por bandeira e con firmeza no traballo teñamos fé e loitemos. Que o ano vindeiro a espranza deixe camiño â ledicia para festexar íntegramente o noso día.

Víctor Casas.

Seis Poemas Galegos do gran Poeta Andaluz F. García Lorca

O gran poeta andalus-pirmeiro antro-s poetas xovens da Hespaña aitual3Federico García Lorca, enviou a editorial "Nos" de Sant-Iago, seis velidos poemas esquirtos en galego, pra sere pubricados o Día de Galiza. O insigne autor de "Romancero Gitano", "Bodas de Sangre, e "Yerma" quer ofrendar a Galiza na sua díada Maiòr, iste esquisito homaxe do seu inxenio.

¡Boa leución pra caterva mesta de desleigados e analfabetos, que consideran-o galego como dialeuto de xentes baixas, nun alarde de mimetismo suicida e canalla!

Levan como prólogo un comentario do poeta e crítico d'Arte E. lanco Amor como eloxio e gratitude pra Garcia Lorca. E van de epílogo unhas liñas tamén en galego, do propio García Lorca.

A Editorial "Nos" a que o ano pasado no Día de Galiza, dou a pubricidade catro dos nosos millores libros sacará iste ano a "plaquette" do gran poeta andalús, con tod'o bon gusto e luxo. Un regalo mais dos moitos que "Nos" leva feitos a nosa cultura vernácula da que é o pirmeiro paladín.

Santiago e Liberdade

Neste morno solpór xacobeo, cando os sinos do Obradoiro espallan na campía beiral —sempre húmida de orballos e saudades— o seu meigo salaio de inmortalidade, eu —que tantas veces en datas semellantes lembri sempre unha lonxanía de anceios— lembro agora aqueles amigos e irmáns, —sangue do meu sangue, balbordo o mais apaixoado do meu corazón —que lonxe de nós, pol-os presidios da Hespaña, choran morriñas dondas acedadas na fel de todal-as inxusticias.

Señan pra eles, que arestora estarán entre as muradelas do S. Cristóbal navarro ouvindo en cada pinga dos seus choros os tantarulos composteláns, as miñas verbes quentes alcendidas de amor e de piedade. Seña por eles noso momilegres de rapaces parvos, unánime paixón dunha raza que sabe pra onde vai; mote que andará por todos nosos beizos, no lostrego de cada ollada e no pulo ardente de cada peito: Santiago e Liberdade.

Alvaro Das Casas

ROSALÍA

Fixo cincoenta anos neste mes que Rosalía de Castro, a nosa Santa Rosalía, como a deñomina o pobo galego, pechóu os ollos no seu lar de Padrón (Cruña).

Cincoenta anos, e inda Galiza non consiguín o ben que tan escelsa poetisa recadaba pra Terra dos seus amores e das suas inquedanzas. Pro, cós seus versos enchidos de unción patreóteca, Rosalía sementóu entr'a xeneración que está en marcha, o ideal galeguista que haberá de transformar o noso chan galego nun pobo ceibe de todal-as tutelas alleas.

Eisí o entenden todal-s mulleres e homes galegos que, fideles as enseñanzas e anceios de tan meirante muller, esforzánse por conquerir pra Galiza ó que a nosa Santa lle inspiraba os seus mañíficos poemas e cantares: a redenzón da terra que tanto amou.

O cumprirse medio sigro da sua chorada morte inda Galiza non deixou de sere escrava.

Máis, os que gardamos no fondo da nosa ialma os seus deseos, ollamos pro porvir con fé e seguridade en que habcremos de dar cumprimiento a patreóteca herencia que nos legóu.

Todo pol-a Terra. Gloria a Rosalía.

Pubricacios recibidas

"A Fouce", "Opinion Galeguista" de Bos Aires; "Heraldo de Galicia" e "Ecos de Galicia", da Habana (Cuba); "Ser", "El Emigrado" e "A Nosa Terra", de Galiza.

O nosso ferrocarril

As obras do camino de ferro A Cruña-Zamora vanse a paralizar totalmente dentro de poucos días. A razón e sinxela e incruso natural.

No presuposto non hai consiñada ningunha cantidade para continuar as obras.

Dos oito millóns que habéa consiñados nos derradeiros trimestres ficaron reducidos a catro por Guerra del Río. Agora esgotados xá o Ministro cedista de Obras Públicas no seu célebre proieto, que xá é lei, contra o paro forzoso non consiñou non un céntimo.

Mais de seis milleiros de traballadores ficarán parados. Riva das cousas tráxicas que pensan subor de Galicia, ésta máis.

Temos esgotados xá o repertorio de argumentos, para poñer diante dos ollos dos máis cegos o trato que Galicia recibe dos gobernos de Madrí. Mais o repertorio de inxusticias, para os tales gobernos, é inesgotabel.

Ahí está a mostra. O novo aldraxe véndirectamente das dereitas que tanto prometeron.

Agardamos que os galegos convénzanse algún día a forza de recibir aldraxes semellantes.

O Partido Sindicalista e a autonomía de Galiza

Do proieito de programa e bases pra sua aituación vindeira, persenta o bloque d'Esquerdas de Sant-Iago o Partido Sindicalista, publicamos a parte que se refer o probrema d'autonomia de Galiza Di eise:

Inmeiatamente, no caso de trunfo eleitoral a favor das esquerdas, estabrecerase por eispresa vontade dos partidos repubricans compoñentes d'iste bloque co'a colaboración direita e responsabel dos partidos de crase que queiran aceitala e apoiados pol'os que non'a aceiten dende a oposición, a autonomía política e adeministrativa de Galiza, pra cuio efeuto costituirase unha xunta democrática sobor d'unha base proporcional das forzas representadas por cada partido no seo d'iste bloque, o cal cumprirá sen vacilaciós iste ouxetivo dandolle forma costitutiva a unha cámara federal autonoma galega. Posteiriormente seguiranse os trámites que a Costitución determiña pra normalizare e estabrecere as relaciós xurídicas e federativas c'o Goberno da República. Caso d'un resultado eleitoral relativo que impida a execución d'iste pran, estabrecerase a mais estreita solidaridade (sen perder de vista iste ouxetivo) pra defendere esintreses moraes e materiaes d'o conceuto federativo da nazón.

FRA VERNERO ● Derradeira novela de R. Otero Pedrayo. Prezo $ 0.85

VERBAS DE CHUMBO

por CASTELAO

Encol dunha "Dereita Galeguista"

Nos eidos da República abrollan todol-os vicios da monarquía. A poda doulles vitalidade. O caciquismo e a inxisticia inzan as terras hispánicas.

Hoxe asesinan a un rapaz (o meu primeiro amigo de Badaxoz) que por defender as reivindicacións dos traballadores, co ardimento inexperto da súa moaedade, morre a mans dunha cria do caciquismo reverdecido.

Onte intervéu a Delegación do Traballo para evitar que os ricos terratenentes negocien coa fame dos campesiños, pois xa se estaban pagando xornales de tres pesetas a homes qu non atopan ocupación máis que nos cincenta nios da sega. ¡Trinta pesos para todo o ano!

¿Qué é esto? ¿Onde teñen a concencia eses homes que andaban a falar de sentimentos feridos? ¿Qué fan os verdadeiros cristiáns para outar as ambicións dos poderosos?

Eu creo que ningún galeguista por arredado que se atope de nós, concordará coas forzas reaicionarias que campan agora por Hespaña adiante. Creo que ningún galeguista pode sentir a necesidade dunra caraiterización dereitista nestes intres de guerra incivil.

E no correo de hoxe recibo un manifesto político, arranxado con enxeñosos artificios de lingoaxe, para disculpar unha posición ilexítima dentro do noso campo. Trátase nada menos que de crear unha "Dereita Galeguista" laozando a irmandade dos "bós e xenerosos" cando máis rexa debe ser a súa compenetración.

Pois ben; quero que seipan os firmantes do manifesto, e todos cantos acuden á súa chamada, que eu, galeguista nato, opoñéreime a calquera entendemento político con eles, porque non creo na fortelza dos seus sentimentos patrióticos nin estou disposto a deixarme convencer con adoas de vidro.

* * * * *

Quixera compor eiqui longas parrafadas para demostrar que os escrupos de caráiter social e relixioso que agora sinten os chamados "galeguistas de dereita", xurdiron despois do desastre eleitoral e por influencias esteriores. Quixera demostrar como a fuxida de algúns galeguistas obedece máis que a diferencias políticas a comodidades persoales. Quixera demostrar que a teima secesionista foi provocada pol-a fervenza reaicionaria que baixou da meseta castelán. Quixera demostrar que os galegcistas que se arredan de nós coa intención de amingoar a nosa forza poñen a Galiza por debaixo de outros intreses, que nin tan siquera son espirituales. Quixera demostrar que un galeguista verdadeiramente cristián non ten porque arredarse do noso partido, nin para salvar a nosa Terra nin para salvar a súa alma. Quixera demostrar que esas "coincidencias fundamentaes de orde ideolóxico" que eles invocan para un entendimento político, son xustamente as que nos arredarán sempre.

Eu podería demostrar todo eso con tanta lóxca como a que empregan os "galeguistas de dereita" no seu enxeñoso manifesto; pero con máis emoción e menos artificio. Non-o fago porque ainda non se consumou a fazaña.

De todos xeitos abonda co dito para que ninguén crea que se trata de unha iñorma de táctica política para ensanchar a base do galeguismo pol-os dous extremos. Non; a política do galeguismo corresponde-lle enteiramente ao noso Partido, a non ser que xurdise outro máis avanzado no senso nacionalista e con opinión dabondo para facerse respetar. Non nego a necesidade dunha escisión do Partido Galeguista na hora en que a nosa Terra conquira os seus anceios mínimos de libertade; pero nego a comenencia de facelo agora, e ainda que o galeguismo acordase neste intre formar dúas forzas de siño contrario, sempre contaríamos con homes máis firmes para erguer bandeiras e facer chamadas.

Chegóu i está a venda

RETRINCOS

Prezo: $ 0.85 **de CASTELAO**

Pra "O'IRMANDINO"

Envío: A Madeleine Dujardin, xentil gascona que estivo na Galiza contaxiandose de saudade.

Que ten a ruliña
que arrula tristeira,
cobixada antr-os verdes ramallos
que cruben o céspe da campiña meiga,
onde o sol, compracido e amante
seus ouros refrexa
Quen sabe que dores,
quen sabe que penas.
Quen sabe que tristes, que fondas soe-
á ruliña aqueixan [dades,
Seus arrulos tristeiros e brandos
a i-alma me chegan,
i-o corazón me firen, tamen aqueixado,
de males d'ausencia.

Quen poidera dar doces consolos
á rula tristeira
qu'arrula escondida ant'ros verdes ra-
[mallos
que cruben o céspe da campiña meiga.

Quen poidera á ruliña queixosa
librala de penas.
Que do vento nas alas se foran
ás miñas i-as d'ela.

M. GARCIA BARROS.

A UN MOZO GALEGO DENDE CORNUALLA

Pra "O IRMANDINO"

Teño de te prisar na miño onda de luz
atal que a min agora prisa o faro de Eckmühl.
Quero que sejas tí o que eu ja non hei ser:
lume na noite, estrela no mêncer,
ave no ermo, canto no mar maior,
singular mareante por todo inmenso amor...

Teño de te apreijar no meu feije de luz
atal que a min agora o albo faro de Eckmühl.
Quero que leves tí o que eu jo n-hei levar:
alboradas no peito e nos ollos luar;
no extrano esprito alceso ilusión de ilusións
e o corazón deitando celme de corazóns...

¡Ah, sí! Hate apañar miña fouce de luz
atal que a min agora a do faro de Eckmühl.
¡Todo pra que conquiras o que eu -n-hei conquerir!
Antre o enjamio dos astros a Patria do porvir;
unha Galiza plena, sensitiva e vital
nun planeta senlleiro todo limpo de mal!

F. Bouza-Brey.

En Penmarch, Armórica, 1933.

FUCHICADAS

Según nos informou o telégrafo, fai poucos dias, visitou a "colonia galega" o xefe do goberno hespañol D. Ale "O Entregador".

O viaxe, dende Madrí, fixo en avión, quizabes pra non reparar n'isas "cativezas" que lle houbera deparado oviaxe en auto, como sere homes, mulleres e nenos espidos, con fame de pan e de xusticia, en que teñen sumido o pobo galego, os colonizadores hespañoles.

* * * * *

Dempois da sua chegada trunfal a Nosa Terra—e sua colonia que e—e d'unha porpaganda feita con bombo e pratillos pol'o xormal do ex-galeguista—e seu ministro—Portela Valladares, fixo a sua presentación na praza de touros de Pontevedra a comparsa de titiriteiros radicaes, co seu paiaso maor ofrente—nomeamos a D. Ale "O Entregaor"—e coro de contrabanistas co xefe Emiliano Iglesias. Houbo descursos e promesas, total... mentiras, mentiras.

E o pobo galego seguirá arrastrando a sua miseria, na mentras non sacuda o xugo que o ata o carro centraista.

* * * * *

Fai poucos días reaizouse a volta a Hespaña en avión. Esto naturalmente non teria ren d-e istraordinario, salvo o seu carauter deportivo. Pro, o caso e que, temos o gráfico a vista, e os orgaizadores, tiveron bo coidado de non incruir a Galiza no roteiro a seguire. Alguns mal intezoados pensan que iste e un desprezo que selle fixo a nosa patria, pro nos debemos acrararlles que non hai tal cousa pois a proba deportiva era: "A volta a Hespaña en avion" aisí craro e termiñante, iles terían dreito a queixarse si se orgaizase a volta a Hespaña e suas colonias. Pois inda alguns siguen creendo que a Galiza forma parte de Hespaña, e non e esi habemolo repetir hastra o cansacio: Galiza e unha colonia e será namentras o pobo galego non esperte do sono de morte en que o sumiron os gobernantes centraistas.

* * * * *

Estivo en Pontevedra o Orfeón Lusitano do Porto ao que acompañou o alcalde de aquela cibdade.

Foron agasallados por diversas representccións de socieddes pontevedrenses. Pero non se viu por ningures nin ao alcalde nin ao Gobernador.

Non se viron pola sinxelísima razón de de que o mesmo día marcháronse a Ourense para asistir... a unha corrida de touros.

¿Quérese proba más clara dos modos que imperan dende que manda o emilianismo?

* * * * *

Os rapaces que fai anos se distinguían dos máis habitastes pol-o baston e bigotiño c'os caraiterizaba ridiculamente como "daboa sociedade", andan agora a xugar o fascismo.

E dispostos a que non pase desapercibida a sua nova profesión de "militares" de "postín", fixeron un barulliño que motivóu unha visita de tan terribeles rapaces, a cárcel. a

Puxéronnos axiña en libertade, pois para iso o seu xefe e ministro da Guerra.

Si foran repubricáns ou socialistas, terían pra unha boa temporada.

* * * * *

O tenientes estranxeiro da Lexión radical - cedista, (queremos decir Estranxeira) foi condenado a seis meses de prisión por dar morte o periodista madrileño, Sirval.

O fiscal que tivo o seu cárrego a acuxación de tan irascibel oficial, falóu eisantamente igoal c'o defensor. Hastra os ollos se lle encheron de bágoas, pois sostivo c'o Ivan —eisi se chama o teniente dos bárbaros— en un bón rapaz, e que obrou en defensa dum compañeiro.

Sirval estaba preso e sin armas, do que deducimos c'os oficiales da Lexión son *moi coraxudos*.

* * * * *

Dícese c'os radical-cedistas, pensan concederlle o patreóta Ivan, a "cruz o mérito" pol-a sua valentía. Todo e creibel, ¿Acaso non-o fineron embaixador de México o ocntrabandista Emiliano Iglesias?

Os nosos colaboradores

A todol-os irmans de Galicia que desintresadamente responderon co seu aporte espritual o noso pedido de colaboración pra iste número eistraordinario do IRMANDINO" vai o noso sinxelo reconocemento.

Tupí-Nambá

Adírese a Gran Diada Galega

F. San Roman e hijos

18 de Julio, 976 **Juncal, 1311**